

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2024-30-4>

УДК

ВЕДМИДЕРА Карина

Сумський державний університет

<https://orcid.org/0000-0001-8987-9979>

karinavedmidera@gmail.com

ЧЕРНИК Марина

Сумський державний університет

<https://orcid.org/0000-0002-3666-0671>

m.chernik@gf.sumdu.edu.ua

РЕАЛІЗАЦІЯ МУЗИЧНОГО КОНТЕКСТУ В АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

Стаття присвячена вивченню музичних реалій в англomовній художній літературі. Основна увага в роботі зосереджена на дослідженні лексико-семантичних засобів актуалізації концепту «музика» в англomовних художніх текстах.

Комплексний міждисциплінарний підхід дозволив дослідити феномен музики як важливий елемент культури в системі гуманітарного знання, що за своєю природою тісно корелює з мовою й має значний потенціал вербальної репрезентації в англomовних художніх текстах за рахунок музичних номінацій.

Номінація музичних реалій в англomовних художніх текстах доповнюється додатковими аспектами вербалізації музичного мистецтва, що актуалізуються на рівні прямих і непрямих номінацій у лексико-семантичних групах музики. За рахунок аналізу ілюстративного матеріалу лексико-семантичних засобів розроблені критерії вербалізації непрямих номінацій концепту «музика», які представлені в творах художньої літератури за назвою, жанром, репрезентатором та засобом репрезентації.

Ключові слова: концепт «музика», вербалізація музичних реалій, англomовний художній текст, лексико-семантичне поле, номінація, експліцитність, імпліцитність.

VEDMYDERA Karina, CHERNYK Maryna

Sumy State University

THE MUSIC CONCEPT ACTUALISING IN LITERARY TEXTS

The article considers the music realia in the English literature. Special attention is given to the lexical and semantic means of music concept actualisation in the English literary texts.

A multidisciplinary approach allowed considering the music as an integral culture element in the system of humanities knowledge correlating in close connection with language by its nature and having a substantial potential to be represented verbally in English literary texts through musical nominations. General scientific methods of analysis, synthesis and observation, combined with linguistic methods, linguistic terms and concepts adherent to the research topic are used (analysis of dictionary definitions) during this research; the music's role in culture is determined in the general historical aspect (linguocultural method); the structure of the lexico-semantic field of the concept "music" is investigated (component analysis); the main categories of the lexico-semantic field of music are revealed (distributive analysis); musical phenomenon verbalisers in English literary texts are classified (taxonomy method).

The nomination of musical realia in English literary texts is supplemented by additional aspects of the verbalisation of musical art, which are actualised at the level of direct and indirect nominations in lexical-semantic groups of music. Based on the illustrative material analysis of lexical and semantic means, the criteria for verbalising indirect categories of musical realia, represented in fiction by name, genre, representative and representation means, are identified. Analysed the illustrative material, it was also found that indirect nominations of musical realia can be explicit or implicit, expressed only by concepts adherent to the musical context. Implicit lexemes are not recorded in dictionaries, they are actualised in speech and decoded on the basis of previous knowledge.

Key words: concept "music", music realia verbalisation, English literary texts, lexico-semantic field, nomination, explicitness, implicitness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інтегральною складовою життя сучасної людини є комунікація, що передбачає реалізацію інтелектуальної взаємодії між учасниками комунікативного процесу у суспільстві. Оскільки комунікація є специфічним процесом взаємодії різних варіантів культури й мови та є багатоканальним явищем, то вона відтворюється за допомогою обох засобів: вербальних і невербальних. Невербальна комунікація актуалізується за рахунок використання позамовних елементів комунікації, до яких відносять не лише немовні дії учасників спілкування, а й артефактні складові. Одним із таких векторів дослідження невербаліки є питання актуалізації феномену музики, як потужний позамовний комунікативний засіб в художніх текстах.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методологічна база дослідження ґрунтується на наукових доробках вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячених вивченню загальним аспектам дослідження актуалізації феномену музики як елемента культури в площині гуманітарних знань (М. В. Черник, С. О. Швачко, С. М. Єнікєєва, О. П. Воробйова, Т. Є. Некряч).

М. В. Черник (2017) розглядає номінативно-стилістичні та комунікативно-дискурсивні параметри актуалізації феномену мистецтва, у тому числі і музика, в англомовних художніх текстах. Швачко С. О. (2010), досліджуючи силентціальні аспекти актуалізації музичного мистецтва в художніх текстах і аналізуючи статус номінацій *silence* та *pause* в художньому та музичному дискурсах. Воробйова О. П. (2021) в дослідженні когнітивних аспектів реалізації мистецьких реалій у художній літературі приділяє увагу чуттєвим аспектам функціонування музики й аналізує емоційну ауру музичних мотивів у художніх текстах. Єнікеева С. М. (2011) на англомовному матеріалі аналізує особливості структурної організації словотвору з позиції теорії фракталів, а Некряч Т. Є. (2014) під перекладацьким ракурсом вивчає персонажну характеристику у формі екфрасизації.

Метою дослідження є аналіз лексико-семантичних аспектів актуалізації концепту «музика» в англомовних художніх текстах, досягнення якої передбачає з'ясування ролі музичного мистецтва в художньому дискурсі, а також визначення лексико-семантичних особливостей актуалізації музичних реалій і розроблення класифікації основних засобів його вербалізації в англомовній літературі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Лексико-семантичні особливості реалізації музичного контексту. Мистецтво, насамперед музичне, як складова й невід'ємна частина соціуму ефективно відображається у художньому дискурсі, адже музика, окрім розважальної функції, виконує різноманітні ролі, починаючи від створення фону для невеликих епізодів і закінчуючи супроводженням ключових сюжетних ліній [1, с. 48; 2, с. 117; 5, с. 67].

У процесі цього письменники, поети й драматурги використовують різноманітні лексико-семантичні засоби для вираження музичних реалій, які можна класифікувати на різних рівнях з урахуванням якісних і кількісних показників [7, с. 45].

Аналізуючи лексикографічний та ілюстративний матеріали, ми зафіксували склад синонімічного ряду лексико-семантичного поля концепту музики, що актуалізується базовою номінацією *music*, до якого належать такі лексеми, як *melody*, *tune*, *carol*, *voice*, *harmony*, *note*, *song*, *piece*, *sound*, утворюючи групу прямих номінацій до поняття «музика»:

Her voice died out in contented melody (Mrs. Dalloway); *Half-way upstairs, at a point where the light and sounds of the upper world conflicted with the dimness and the dying hymn-tune of the under, Rachel felt a hand drop upon her shoulder* (The Voyage Out); *I have been dead, and yet am now alive, but let me rest still; he begged (he was talking to himself again it was awful, awful!); and as, before waking, the voices of birds and the sound of wheels chime and chatter in a queer harmony, grow louder and louder and the sleeper feels himself drawing to the shores of life, so he felt himself drawing towards life, the sun growing hotter, cries sounding louder, something tremendous about to happen* (Flush: A Biography); *From Mozart Rachel passed without stopping to old English hunting songs, carols, and hymn tunes, for, as she had observed, any good tune, with a little management, became a tune one could dance to* (The Voyage Out); *Katharine laughed with round, separate notes of genuine amusement* (Night and Day); *The Bach piece that you played the rest night I stayed* (Fifty Shades of Grey); *She swept up her flowers, breathed in their sweetness, and, humming a little song about a miller's daughter, left the room* (Night and Day). Такі дієслова, як *to play* та *to sing* є лексичними актуалізаторами музичного дискурсу в площині художньої літератури.

Непрямі номінації музичного феномену реалізуються в мовленнєвому процесі й не фіксуються в словниках або довідковій літературі. Вони декодуються на основі попередніх знань читача або слухача художнього твору із множини можливих смислів [3, с. 51; 6, с. 74].

Унаслідок аналізу непрямой номінації в англомовній художній літературі було виявлено вербалізацію музичних реалій за такими критеріями: назва, жанр, автор/репрезентатор, засіб репрезентації [4, с. 221].

Вербалізація музичного твору в художніх текстах за назвою корелюється з інструментальною або вокальною репрезентативністю. Під час письма назви творів музичного мистецтва виділяються курсивом або беруться у лапки й можуть зазначатися як окремо, так і йти разом з іншими номінаціями даного концепту (за автором/репрезентатором, жанром, дескрипцією та ін.).

У художній літературі актуалізуються такі приклади реалізації феномену «музика» за назвою: *Beethoven Op. 112* (The Voyage Out); *"The Magic Flute"*, *"God Save the King"* (Night and Day); *Beggar's Opera* (A Writer's Diary); *Kreutzer Sonata* (Between the Acts); *"Sweet lavender"*, *"Home Sweet Home"*, *"Rule Britannia"* (Between the Acts); *"Say A Little Prayer"*, *"Walk On By"* (Fifty Shades Freed); *"Principles of Lust"*, *"Possession"*, *"Try"*, *"The Scientist"*, *"Witchcraft"*, *"Bailero"* (Complete Songs of the Auvergne), *"I've Got You Under My Skin"* (Fifty Shades Darker); *"The Flower Duet"*, *La Traviata*, *"Villa Lobos"*, *"Sex on Fire"*, *"Toxic"*, *Pachelbel's Canon*, *Spem in Alium* (Fifty Shades of Grey).

За жанром музичні твори у англомовній художній літературі вербалізуються номінаціями *fugue*, *prelude*, *adagio*, *sonata*, *symphony*, *waltz*, *hymn*, *anthem*, *ode*, *elegy*, *psalm*, *ballad*, *lullaby*, *club-mix*, *techno*, *indie rock*, *rap*. Наприклад, *The words gave her an extraordinary shock, as Miss Craye struck the last chord of the Bach fugue* (A Haunted House and Other Short Stories); *Chopin. Prelude opus twenty-eight, number four. In E minor, if you're interested," he murmurs* (Fifty Shades of Grey); *No words: an adagio from Beethoven and a text about gentleness and faith which I would have included had I known* (A Writer's Diary); *Or is it not that the very intensity of our pleasure is somehow questionable and forces us to ask, with Pozdnyshv in the Kreutzer Sonata* (The Common

Reader); *What a symphony with its concord and its discord, and its tunes on top and its complicated bass beneath, then grew up!* (The Waves); *She who had been a broad-backed dray-horse, upon whose hind-quarters pierrots might waltz, became a colt in a field* (The Voyage Out); *"No wonder they get sick of playing stuff like this," she remarked reading a bar or two; "they're really hymn tunes, played very fast, with bits out of Wagner and Beethoven"* (The Voyage Out); *Yet it is a sound – far more than prayers and anthems – that should compel one to think about peace* (The Death of the Moth and Other Essays); *He did not concentrate his meaning in a small space; there is nothing in Shelley's poetry as rich and compact as the odes of Keats* (The Death of the Moth, and Other Essays); *This boy's elegy is played among the traffic, thought Septimus* (Mrs. Dalloway); *The psalms, the prayers, the Litany, and the sermon were all reduced to one chanting sound which paused, and then renewed itself, a little higher or a little lower* (The Voyage Out); *Thus she always gave herself a little shake, as she turned the corner, and, as often as not, reached her own door whistling a snatch of a Somersetshire ballad* (Night and Day) *With his Australian accent ("My father, a banker at Brisbane") he would come, I thought, with greater respect to these old ceremonies than I do, who have heard the same lullabies for a thousand years* (The Waves).

За автором/репрезентатором вербалізація музичних творів класифікується за кількісними критеріями. У художніх літературі вони представлені індивідуальними й груповими категоріями виконавців, які класифікуються за якісними показниками, вербалізуючись прямими номінаціями або власними назвами.

Прямими номінаціями індивідуальних репрезентаторів музичних творів в англomовній художній літературі є *musician, composer, conductor, singer, player, DJ*. Ці лексеми актуалізують вербалізацію музичних творів в англomовних художніх текстах таким чином: *He's such an accomplished musician* (Fifty Shades of Grey); *"They must have been good friends at heart," she resumed, "because she used to sing his songs. Ah, how did it go?" and Mrs. Hilbery, who had a very sweet voice, trolled out a famous lyric of her father's which had been set to an absurdly and charmingly sentimental air by some early Victorian composer* (Night and Day); *Tantalised, enraged by the clumsy insensitiveness of the conductor, who put the stress on the wrong places, and annoyed by the vast flock of the audience tamely praising and acquiescing without knowing or caring, so she was now tantalised and enraged, only here, with eyes half-shut and lips pursed together, the atmosphere of forced solemnity increased her anger* (The Voyage Out); *The singers scampered away into the bushes* (Between the Acts); *Here they come; four black figures, carrying instruments, and seat themselves facing the white squares under the downpour of light; rest the tips of their bows on the music stand; with a simultaneous movement lift them; lightly poise them, and, looking across at the player opposite, the first violin counts one, two, three...* (A Haunted House and Other Short Stories); *There's music once more from the dance floor but it's a DJ playing a thumping dance number, the bass pounding out a relentless beat* (Fifty Shades Darker). Трапляються й приклади конкретизації прямої номінації репрезентатора музичного твору за інструментом, на якому він грає, до скрипаля, шарманщика, волинника, лютніста: *They see the orchestra; far off they hear a dismal scrape of sound; their own remarks are interrupted, and, very naturally, they conclude that the ends of life would be better served if instead of scraping Mozart those fifty fiddlers broke stones upon the road* (The Common Reader); *The fiddlers have lifted their bows* (The Waves); *For he was a poet and drowned untimely, and his verse, mild as it is and formal and sententious, sends forth still a frail fluty sound like that of a piano organ played in some back street resignedly by an old Italian organ-grinder in a corduroy jacket* (The Death of the Moth, and Other Essays); *Like the rats who followed the piper, heads instantly appeared in the doorway* (The Voyage Out); *The lutanists, therefore, are men of a fine genius, uncommon reflection, great affability, and esteemed chiefly by persons of a good taste, who are the only proper judges of so delightful and soft a melody* (Fifty Shades Darker).

Прикладом непрямої номінації автора музичного твору або музиканта є їхня власна назва: *It was all old music Bach and Beethoven, Mozart and Purcell – the pages yellow, the engraving rough to the finger* (The Voyage Out); *She desired that Rachel should think, and for this reason offered books and discouraged too entire a dependence upon Bach and Beethoven and Wagner* (The Voyage Out); *From John Peel she passed to Bach, who was at this time the subject of her intense enthusiasm, and one by one some of the younger dancers came in from the garden and sat upon the deserted gilt chairs round the piano, the room being now so clear that they turned out the lights* (The Voyage Out); *Fox trot, Sweet lavender, Home Sweet Home, Rule Britannia – sweating profusely, Jimmy, who had charge of the music, threw them aside and fitted the right one was it Bach, Handel, Beethoven, Mozart or nobody famous, but merely a traditional tune?* (Between the Acts); *It seems then that she must have been so imbued with good sense, by the age she lived in, by the company she kept La Rochefoucauld's wisdom, Madame de La Fayette's conversation, by hearing now a play by Racine, by reading Montaigne, Rabelais, or Pascal; perhaps by sermons, perhaps by some of those songs that Coulanges was always singing she must have imbibed so much that was sane and wholesome unconsciously that, when she took up her pen, it followed unconsciously the laws she had learnt by heart* (The Death of the Moth, and Other Essays). У книзі «П'ятдесят відтінків» трапляється багато прикладів непрямої номінації репрезентаторів музики, які мають реального референта: *The song ends and the iPod shuffles to Damien Rice being mournful; Amy Studt is singing in my ear about mists; With the flick of a switch, Bruce Springsteen surrounds us; "Frank. I never figured you for a Sinatra fan"; "It's 'The Flower Duet' by Delibes, from the opera Lakmé. Do you like it?"; "It's from La Traviata. An opera by Verdi"; "It's called Spem in Alium, a forty-part motet by Thomas Tallis"* (Fifty Shades of Grey).

Прямі номінації групових репрезентаторів представлені лексемами *band, trio, orchestra, musicians, chorus*, наприклад, *I'm writing at six on a Sunday evening, with a **band** playing and stopping and children shouting in a too luxurious hotel where the waiters bring one the menu and I mix my French scandalously with odd scraps of painfully acquired Italian* (A Writer's Diary); *There was another flourish; and then the **trio** dashed spontaneously into the triumphant swing of the waltz* (The Voyage Out); *But if the whole bird-cage had been overturned and the aerial **orchestra** sent screaming and fluttering through the air, we can be sure, as Mr. Joseph Chamberlain told her, that her conduct would have been "a credit to the British aristocracy"* (The Common Reader).

Також знаходимо власні назви прямих номінацій на позначення реальних групових репрезентаторів музики, такі як, Kings of Leon (*"My taste is eclectic, Anastasia, everything from Thomas Tallis to the **Kings of Leon** (Fifty Shades of Grey))*), Snow Patrol (*I pout petulantly as I plug my iPod earbuds in, listen to **Snow Patrol**, and sit down at my small desk to reread the contract and make my comments* (Fifty Shades of Grey)); Coldplay (*I quickly scroll to another "The Scientist" by **Coldplay**— one of Kate's favorite bands* (Fifty Shades Darker)).

Актуалізація концепту музики за засобом репрезентації музичних творів поділяється на інструментальні та технічні засоби їх відтворення. За інструментального способу репрезентації музичне мистецтво вербалізується завдяки великому розмаїттю у художній літературі номінацій музичних інструментів: *piano* і суміжних видових понять, як *grand piano, organ*. До того ж зустрічаються *lute, drum, flute, horn, trumpet, clarion, violin, pan pipe, cymbals, bones, oboe, guitar, harp, concertina, penny whistle*. Наприклад, *For if thought is like the keyboard of a **piano**, divided into so many notes...* (To the Lighthouse); *The suite has two bedrooms, a formal dining room, and comes complete with **grand piano*** (Fifty Shades Darker); *The candles in the church, the singing and the booming of the **organ**, were all, she thought, in his honor* (Night and Day); *The **lute** is a character directly opposite to the **drum**, that sounds very finely by itself, or in a very small concert* (The Common Reader); *It is a winter's night; the tables are spread at Agathon's house; the girl is playing the **flute**...* (The Common Reader); *The green garden, moonlit pool, lemons, lovers, and fish are all dissolved in the opal sky, across which, as the **horns** are joined by **trumpets** and supported by **clarions** there rise white arches firmly planted on marble pillars* (A Haunted House and Other Short Stories); *At any moment, the sleeping army may stir itself and wake in us a thousand **violins** and **trumpets** in response...* (The Death of the Moth, and Other Essays); *Then she ran her hand over the sunk books in the wall on the landing, as if they were **pan pipes*** (Between the Acts); *He lay as if in a trance, without perceptible breathing; and though dogs were set to bark under his window; **cymbals, drums, bones** beaten perpetually in his room...* (Orlando); *"Transcription by Bach, but it's originally an **oboe** concerto by Alessandro Marcello"* (Fifty Shades of Grey); *A loud twang of a **guitar** begins a song I don't know* (Fifty Shades Freed); *Once she took a **harp** from the window and asked him, as she laid it by his side, whether he thought that the **harp**, which made music, was itself alive?* (Flush: A Biography); *I walk over to the glass wall, and I realize that the lower half of the wall opens **concertina style** onto the balcony* (Fifty Shades of Grey); ... *(That's an old man playing a penny whistle by the public-house, he muttered) ...* (Mrs. Dalloway).

Окрім конкретизації музичних інструментів, трапляється генералізована номінація *instrument*: *Mr. Serle smiled, thinking how absurd a question it was – how little she knew, this nice quiet woman who played some **instrument** and seemed intelligent and had good eyes, and was wearing a very nice old necklace— knew what it meant* (A Haunted House and Other Short Stories); *To Cassandra's ears the buzz of voices inside the drawing-room was like the tuning up of the **instruments** of the orchestra* (Night and Day).

Актуалізація струни (*string*) в художньому тексті може стати імплікованою лексемною заміною прямої номінації музичного інструмента: *How extraordinary it was, strange, yes, touching, to see the old lady (they had been neighbours ever so many years) move away from the window, as if she were attached to that sound, that **string*** (Mrs. Dalloway); *Ah, but she was not merely a twitcher of individual **strings**; she was one who seethes wandering bodies and floating voices in a cauldron, and makes rise up from its amorphous mass a recreated world* (Between the Acts).

За технічним способом репрезентації феномен музичного мистецтва репрезентується за рахунок введення лексем на позначення технічних засобів відтворення музичних творів: *playlist, track, iPod, radio set, CDs, mp3 discs, mini-disc recorder, headphones, earbud, iPod ear buds, speakers, surround-sound speakers, store's hi-fi system, music center, stereo, accelerator, (car) sound system, sound system speakers, music system*. Наприклад, *You can play your **iPod** and **mp3 discs** as well as **CDs** on this," he murmurs* (Fifty Shades Darker); *He has music playing through the **sound system*** (Fifty Shades Freed); *Placing the gift box on the chest of drawers, he takes out the **iPod**, switches it on, then waves at the **music center** on the wall so that the smoked glass doors glide silently open* (Fifty Shades Darker); *I switch on the **stereo** and turn the volume up loud, sit back and listen to thumping indie rock music as I press down on the **accelerator*** (Fifty Shades of Grey); *The music is interrupted by the sound of a cell phone ringing over the **sound system speakers*** (Fifty Shades of Grey); *A breathtaking aria is playing on the **music system**, swirling around him, cocooning him, lling the room with a sweet, soulful song* (Fifty Shades of Grey).

ВИСНОВКИ

Музика як невід'ємний компонент художнього дискурсу є об'єктом уваги багатьох дослідників. Письменники інкорпоруєть феномен музики в свої художні тексти задля створення фону сюжетів або опису сюжетних ліній, для передачі настрою, емоцій героїв, напруженості ситуації. Під час аналізу емпіричного

матеріалу було досліджено лексико-семантичні особливості репрезентації концепту «музика» й розроблена класифікація основних засобів вербалізації музичних реалій в англomовній художній літературі на рівні прямих і непрямих номінацій, а саме за назвою, жанром, репрезентатором та засобом репрезентації. Результати нашого дослідження підтвердили важливість феномена музики як складової культури в гуманітарній області, а також актуальність вивчення цієї теми в художньому контексті, зокрема в англomовних творах. Ми вважаємо, що перспективою подальших наукових досліджень є аналіз стилістичних та комунікативно-прагматичних аспектів використання концепту «музика» у англomовній літературі.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Бехта І. А. Наратив і контекст комунікативної ситуації: стратегії інтерпретації оповідного дискурсу експериментального письма. Дані текстових корпусів у лінгвістичних дослідженнях : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 115–129.
3. Кобякова І. К. Креативне конструювання вторинних утворень в англomовному художньому дискурсі : монографія. Вінниця : Нова книга, 2007. 128 с.
4. Черник М. В. Лексико-семантичні засоби вираження мистецьких реалій в англomовних художніх текстах. *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. № 70. С. 219–224.
5. Швачко С. О. Сяйво забутих слів : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2012. 107 с.
6. Швачко С. О. У царині номінативних та комунікативних одиниць. – Суми : Сумський державний університет, 2010. 168 с.
7. Kulish V., Chernyk M., Ovsianko O., Zhulavska O. Pragmatic metaphorisation of nature silence effect in poetic discourse. *Studies in Media and Communication*. 2022. Volume 10. Issue 1. P. 43-51. URL: <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5479>

References

1. Batsevych F. S. (2004) *Osnovy komunikativnoi linhvistyky : pidruchnyk* [Fundamentals of communicative linguistics: a textbook]. Kyiv : Editorial centre «Akademii», 2004. 344 p.
2. Bekhta I. A. *Naratyv i kontekst komunikativnoi sytuatsii: stratehii interpretatsii opovidnoho dyskursu eksperymentalnoho pysma* [Narrative and context of communicative situation: strategies of interpretation of narrative discourse of experimental writing]. *Dani tekstovyykh korpusiv u linhvistychnykh doslidzhenniakh : monohrafiia*. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki [Text corpora data in linguistic research: monograph. Lviv: Publishing House of Lviv Polytechnic] 2015. P. 115–129.
3. Kobiakova I. K. *Kreatyvne konstruiuvannia vtorynnykh utvoren v anhlomovnomu khudozhnomu dyskursi : monohrafiia* [Creative construction of secondary formations in English-language artistic discourse: monograph]. Vinnytsia: New Book, 2007. 128 p.
4. Chernyk M. V. *Leksyko-semantychni zasoby vyrazhennia mystetskykh realii v anhlomovnykh khudozhnikh tekstakh* [Lexico-semantic means of expressing artistic realia in English literary texts]. *Nova filolohiia [New philology]*. Collection of scientific works. Zaporizhzhia: ZNU, 2017. No. 70. P. 219–224].
5. Shvachko S. O. *Siaivo zabutykh sliv : monohrafiia* [The glow of forgotten words: a monograph]. Sumy: Sumy State University, 2012. 107 p.
6. Shvachko S. O. *U tsaryni nominativnykh ta komunikativnykh odynyts* [In the realm of nominative and communicative units]. – Sumy: Sumy State University, 2010. 168 p.
7. Kulish V., Chernyk M., Ovsianko O., Zhulavska O. Pragmatic metaphorisation of nature silence effect in poetic discourse. *Studies in Media and Communication*. 2022. Volume 10. Issue 1. P. 43-51. URL: <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5479>